

Everbeek

Kapelletjes en Walmkenbrand

Ze hadden iets te vieren daar in Everbeek. Wat precies is me niet duidelijk geworden maar er stonden nogal wat tenten en een hoge kraan met een reclametekst en met iets wat geleek op een ouderwetse studiocamera voor TV in de top. De GPS had me, via veel te smalle weggetjes, geleid tot het begin van „Cordenuit“. De eerste van een reeks rare en zelfs bizarre straatnamen die hier in de streek te kust en te keur te vinden zijn. Het bleek het verkeerde uiteinde van de straat te zijn want het startpunt voor de wandeling lag bij het andere eind in het centrum van Everbeek. Achteraf gezien had ik dus beter de mauve marspijlen kunnen volgen, eerder dan te vertrouwen op het orakel van de satelliettechnologie. Net toen ik bij Cordenuit aankwam was daar een gelabelde medewerker van de organiserende wandelvereniging bezig met het versleuren van nadarafsluitingen die moesten duidelijk maken dat de weg vanaf deze kant niet (meer) voor voertuigen toegankelijk was. Maar gezien het vroege uur en nadat ik aan een visuele inspectie onderworpen was, maakte hij toch weer de toegang open zodat ik vrij en vrolijk op de parkeerweide en de startplaats kon geraken. Gelukkig kwam ik nergens op die smalle wegen een ander voertuig tegen. Was dat wel zo geweest dan zou dat onaangenaam veel complicaties hebben meegebracht want links en rechts grijsde heel dichtbij een beekje. Maar zoals vrijwel overal elders op die kleine wegen in deze streek

was het daar opmerkelijk rustig.

Everbeek is een deelgemeente van Brakel en het ligt dus in het uiterste zuidpuntje van de provincie Oost-Vlaanderen. Het gebied van Brakel sluit aan bij de Zuid-Vlaamse heuvelrij gevormd door de Kluisberg, Hontondberg (het hoogste punt van de provincie), de Muziekberg, de Pottelberg en de Rodenberg (Mont de Rhode). Die laatste naam wijst er al duidelijk op dat men hier ook al op de taalgrens zit. Die ligging maakt ook dat het land heuvelend is. Echter zonder de dikwijls zeer abrupte overgangen die men in de Scheldevallei wel aantreft. Eerder een mild reliëf dat over het algemeen prettig te bewandelen is.

Everbeek wordt onderscheiden in Everbeek-Beneden en... ja, wat dacht je? Daar „Beneden“ vertrok ook de wandeling. Dit gedeelte is eigenlijk de oude dorpskern en die ligt het meest zuidelijk. Het moet vroeger een dorp in Henegouwen geweest zijn (hoe heette het toen?) maar sinds de instelling van de taalgrens in 1963 is het verhuisd naar Oost-Vlaanderen. Overigens, Brakel is de woonplaats van de kunstenaar

De kerk van Everbeek-Beneden in de vroege ochtend-zon

Panamarenco. Een feitje wat me ten zeerste verraste want de man van de niet vliegende vliegtuigen spreekt niets anders dan Antwerps dialect en ik had nooit verwacht dat hij

ergens anders dan in die stad had kunnen wonen. Verkeerd gedacht, dus. De plaatsnaam Brakel is ook verre van uniek. Er bestaat bijvoorbeeld ook een stad met dezelfde naam in Duitsland, in Noord-Rijn-Westfalen. Dat is ooit zelfs nog een legerplaats geweest voor onderdelen van het Belgisch leger. Verder bestaat er ook een Brakel in Nederland. Het is daar een dorp in de gemeente Zaltbommel en het ligt aan de rivier De Waal. Merkwaardig toeval want hier in België grenst de gemeente aan de Walen. Of Wallonië dan.

Gezien de ligging van Everbeek lag het nogal voor de hand dat de wandeling minstens gedeeltelijk over Waals grondgebied zou lopen. Waarbij ik alweer langs enkele dorpen

kwam waar ik tot nu toe het bestaan niet van vermoedde.

Als geheel kan over deze wandeling gezegd worden dat het een natuurwandeling was. Inderdaad had men zijn best gedaan om de wandelaars te loodsen door zo veel mogelijk stukken natuur die voor het grootste gedeelte door mensenhanden waren geboetseerd. Het parcours lag niet bepaald bezaaid met bezienswaardigheden en monumenten. Evenwel wist ik de algemene rust en relatieve verlatenheid van de streek wel op prijs te stellen. Je zal in de bijgaande fotoreeks dan ook weinig echt merkwaardige gebouwen vinden en relatief veel foto's van bloemen. Het is eens wat

Het landschap vlak na het begin van de wandeling

anders.

Vrijwel onmiddellijk leidde het parcours de wandelaars naar de velden en weilanden die rond Everbeek echt wel zeer talrijk zijn. Dikwijls ging het over nogal oneffen paadjes tussen weiden en soms dwars over een akker of een weiland. Geen bezwaar, wat mij betreft, veel liever dat dan langs drukke verkeerswegen te moeten lopen. Via het „Hemelrijk“ (tja, het heet daar echt zo) kwam ik vrij vlug aan de taalgrens. Niet dat die grens hier uitgesproken duidelijk getrokken is in zoverre dat er geen grenspalen en/of slagbomen te vinden zijn, maar toch wordt het snel duidelijk dat hier een andere taal wordt gehanteerd. Dat is te merken aan de plaatsnamen, bijvoorbeeld. Zo volgde ik, zonder het te weten, een klein stukje de taalgrens omdat het pad nu eenmaal zo was uitgezet. Het werd me duidelijk toen de plaatsnaam opeens La Livarte bleek te zijn. Er volgden nog Aubecq, La Sottenière en Hombreucq. En, niet te vergeten want daar was de eerste rust- en controlepost: Ghoÿ. Hallo? Ghoÿ? Die puntjes op de „y“ zijn echt geen vergissing. Kan iemand me vertellen hoe je dat precies moet uitspreken? Ik ben er zeker van dat iets als „ÿ“ in het Frans helemaal niet bestaat! Nochtans stond het zo op een plaatsnaambord.

Merkwaardigerwijs had een wegwijzer daar vlak onder een andere mening over de kwestie. Die toonde de „y“ met de twee puntjes als een dubbele punt. Maar het werd nog wat ingewikkelder want even verder werd gewoon „Ghoy“ gemeld op het bord dat aanduidde dat daar de dorpskom begon. De rare schrijfwijze moet wel het overblijfsel zijn van een Vlaamse plaatsnaam, veronderstel ik. Al heb ik niet kunnen achterhalen welke want informatie over dit dorp is zeer afwezig. Hier vlakbij heet het trouwens „Petite-Hollande“! Het moet liefst

Een somber-grijze kapel, annex kippenhok

niet veel gekker worden.

Er waren hier in de streek, aan beide kanten van de taalgrens, ontelbaar veel kapelletjes te zien. In alle soorten en formaten, in diverse stadia van onderhoud of verval. Eentje daarvan was een bijzonder somber, grijs gebouwtje met twee pilaren bij de straatkant waarop geknield biddende figuren te zien waren. Voor zover ik kon zien werd de kapel nog enkel bezocht door... kippen. Die liepen daar vrolijk kakelend rond te scharrelen. In Ghoy trof ik ook een bijzonder grote drankcentrale. Niet zo merkwaardig, natuurlijk, want ongeveer elk vergeten

gat in dit land heeft wel iets van dat soort ondernemingen op zijn grondgebied. Wat me amuseerde waren de biermerken die daar werden gepresenteerd op de gevel: Leffe, Hoegaarden... Vlaams dus. Hebben ze in Wallonië dan niets anders te presenteren dan Jupiler? Maar wat me vooral opviel was een grote reclame voor „Brigand“. Een biermerk dat hier bij ons in de streek goed gekend is omdat de naam ervan refereert naar de Boerenkrijg waarbij toentertijd het boerenfolk in opstand kwam tegen de legers van Napoleon. Overmere was daarbij de eerste brandhaard. Die opstandelingen werden bedacht met de naam „Brigands“. En dan hier in Wallonië... Nu ja, niemand zal zich daar vragen bij stellen, neem ik aan. Omwille van den smeer, likt de kat de kandeleer, nietwaar?

De drankcentrale in Ghoy. Het grotere figuurtje boven de poort is voor het biermerk Brigand

Ook opvallend veel aanwezig hier in de streek waren grote veehouderijen. Op een bepaalde plaats ging het traject van de wandeling zelfs over het erf van zo'n boerderij. Een loslopende herdershond wilde wel eens weten wat ik daar kwam uitrichten maar hij werd snel teruggefloten (letterlijk) door iemand die onzichtbaar bleef. Het zal wel aan mij liggen maar de aanwezigheid van die viervoeters is me toch niet zo erg welgevallen. Hun gebit is te groot, hun temperament onvoorspelbaar en de gewoonte hun neus in je kruis te duwen... enfin, passons.

Via Les Haies ging het naar

Gelembeker. Plaatsjes die enkel op een stafkaart een naam hebben. Ik had nu het Walenland ongemerkt verlaten want de kerktoeren die dan in het gezicht kwam was die van Zarlardinge. Voorheen was ik daar nog nooit geweest maar desondanks was die plaatsnaam me wel bekend. We hebben hem, samen met Goeferdinge (dat slechts een paar kilometer verder ligt), ooit eens gebruikt in een toneelstuk ter vervanging van het clichématige „Nergenshuizen“. Zarlardinge is een deelgemeente van Geraardsbergen en veel merkwaardigs is er niet te beleven. Behalve dan misschien de jaarlijkse „Trippenworp“. Die vind plaats met het naamfeest van Sint Antonius half januari. „Trippen“ (of triepen) zijn worsten. Afhankelijk van de streek kan de vulling van die etenswaar

De kerk in Zarlardinghe

verschillen en wat men er hier in Zarlardinghe inpropt ben ik niet te weten gekomen. Het kunnen bloedworsten zijn waarmee de Zarlardingers naar het hoofd gegoooid worden of wat anders. Ik bleek nu op het „Walmkebrandpad“ terecht te zijn gekomen. Dat is eigenlijk iets wat verbonden is met het volgende dorp waar de wandeling me naartoe bracht: Parike. Dat is een zeer oud dorp, het werd al in 866 vermeld. Om de opstand tegen Filips de Goede te onderdrukken werd het in 1453 platgebrand door de Gentenaars. Daardoor werd Parike ook wel „het verbrande dorp“ genoemd. Sommigen associëren daarom de „Walmke Brand“ met dat gebeuren. Fout! Evenals de Tonnekensbrand in Geraardsbergen is de Walmke(n)brand een overblijfsel van een een zeer oud, heidens feest waarmee het einde van de winter werd gevierd. Dat feest, onder dezelfde naam, is trouwens nog bekend in een aantal andere dorpen. In Sint-Lievens-Esse, Steenhuize-Wijnhuize en Deftinge, bijvoorbeeld. Je merkt het: men heeft er hier in de streek een handje van weg

om rare plaatsnamen te bedenken. In Parike wordt op de Molenberg een groot houtvuur aangelegd en daarrond wordt gedanst. Daarbij wordt het volgende eindeloos dikwijls gezongen:

*Walmke, walmke brand,
Zeven zakken 't dagwand.
Veel koren, weinig kruid,
Met Pasen is de vasten uit!*

Een „dagwand“ is een oude oppervlaktemaat. Het is de oppervlakte die door een boer met een ploeg getrokken door een os in één dag kan geploegd worden. Het is ongeveer een derde van een hectare.

De kapel voor Dominique Lampo

Iets waar ik weliswaar aan voorbij kwam maar waarvan ik, onterecht, weinig notie nam en dat zodoende ook niet op de foto staat, is een zogenaamde „Kruislievenheer“. Een kruisbeeld midden in de velden. Dat beeld is merkwaardig omdat het daar al zeer lang staat en omdat het zelfs op de Ferraris-kaarten van het einde van de 18e eeuw vermeld wordt als „Ter Cruysen“. De grond waarop het kruisbeeld staat behoort al sinds mensenheugenis toe aan de familie Lampo. Van deze laatsten vond ik wel een getuigenis op mijn weg: een kapel. De tekst boven de deur zegt: *„Dédie à Notre Dame de la Salette par Rosalie Clinquant pour le repos de l'âme de son époux Dominique Lampo et de tous les fidèles trépassés. Année 1855“*

Naar mijn gevoel liep de wandeling nu ten einde. Dat bleek echter een vergissing te zijn want de organisatoren hadden de opgegeven afstand van 25 kilometer duidelijk met een elastiek gemeten en dus werd ik nog op een aantal extra lussen gestuurd. Vooraf was er ook

aangekondigd dat we op onze weg hier en daar zouden getraceerd worden op „gratis bedelingen“. Dat viel me nogal tegen. Bij de start stonden dozen opgestapeld met appels maar het bleek dat men erom moest vragen. Wat ik vertik. Verder, vlak na de controlepost in Zarlardinghe stond een kraam, bemand door twee dikke heren, waar iets vloeibaar kon gebruikt worden. Bier, zo bleek, want op mijn vraag naar een glas water werd me gezegd dat dat daar niet te krijgen was. Het werd dus de zelf meegebrachte gemeentepils in de drinkbus. Nog verder, na Parike, vertoonde het traject een rare kronkel en belandde ik, samen met veel te veel ander volk, op een boerderij. Ik heb niet gecontroleerd wat er daar werd verstrekt want het was me daar te druk. Wel bleek dat deze Kaasboerderij een

onderdeel is van de Wereld van Pierlepein. Het is een muisje, die Pierlepein. Om de wervende tekst van dit project te citeren:

„Via het plattelandsproject „De wereld van Pierlepein“ ontwikkelde de Provinciale Landbouwkamer voor Oost-Vlaanderen educatief materiaal op maat van zorgvuldig geselecteerde, actieve, toonaangevende land- en tuinbouwbedrijven in Oost-Vlaanderen. Snuister je mee in het aanbod van muisje Pierlepein?“ Eh, nee, dus. Behalve van Pierlepein himself is er ook nog sprake van Polydor het paard,

Kornelia de koe, Viktoria het varken, Gertrude de geit en Hipoliet de haan. Voorwaar een educatief, selectief, actief en toonaangevend gezelschap. Maar ik kan me goed indenken dat het voor het kleine grut best heel leuk moet zijn. Verder op wandeltraject stond nog een kraaampje van het waterbedrijf en die hadden, wat dacht je, niets anders te bieden dan fris leidingwater. À la vôtre!

Er lag nog een stuk natuur op mij te wachten: de Bossen van Everbeek. Een mooi bosgebied met allerlei loofbomen waar ook nog een aantal bedreigde planten- en diersoorten schijnen te overleven. Er is sprake van de Beekprik en de Rivierdonderpad. Ik kan geen van beiden tot mijn kennissenkring rekenen. Het gebied wordt beheerd door een keur aan nationale en internationale instanties die met het behoud van de natuur zijn begaan.

Zo belandde ik tenslotte toch terug in Everbeek-Beneden waar het intussen bijzonder druk geworden was. Het mooie weer en het zeer diverse aanbod aan wandelafstanden zullen daaraan niet vreemd geweest zijn. Alleen moeten de inrichters leren meten. Dat zeiden mijn beenspieren en mijn wandel-GPS tenminste.

